

ТЕХНОЛОГІЯ ВИГОТОВЛЕННЯ СУКНІ

Н.В. Маліновська

*НАВЧАЛЬНИЙ ПРАКТИКУМ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ*

Навчальний практикум розглянуто та ухвалено на засіданні педагогічної ради ДНЗ «Подільський центр ПТО» до подальшого розгляду на науково-методичній раді НМЦ ПТО ПК у Хмельницькій області (протокол №1 від 30.08.2020р.).

Навчальний практикум схвалено до друку науково-методичною радою Науково-методичного центру професійно-технічної освіти та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників у Хмельницькій області, (протокол №__ від _____ 2021 р.)

Рецензенти:

М. О. Карпець-Самолук, майстер виробничого навчання ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг»

Маліновська Н. В. Технологія виготовлення сукні: навчальний практикум /Наталія Маліновська - Кам'янець-Подільський: 2020. –64с.

Навчальний практикум рекомендується як методичний і навчальний матеріал з виробничого навчання для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти, які освоюють професію «Кравець» та майстрів виробничого навчання.

Навчальний практикум містить технологічну послідовність з виготовлення сукні нескладної технологічної обробки з фотозображенням окремих вузлів сукні. Корисні поради у навчальному практикумі дозволять звести до мінімуму дефекти, що виникають при пошитті сукні, а запитання для самоперевірки допоможуть закріпити теоретичні знання. Інформація з кожної теми подана у формі таблиць, що розвиває зорове сприйняття матеріалу, пізнавальну активність та сприяє розвитку пам'яті та логічного мислення.

© Маліновська Н. В, 2020р.
© ДНЗ «Подільський центр ПТО»

ЗМІСТ:

Зміст.....	3
Анотація.....	4
Вступ.....	5
Розділ 1. Загальні відомості про жіночу сукню.....	7
1. 2.Зняття мірок з жіночої фігури для пошиття сукні.....	9
Розділ 2. Послідовність обробки сукні.	
2.1. Розкрій та підготовка деталей крою до пошиття.....	13
2. 2.Обробка дрібних деталей (хомутиків, пояса, бретелей)	20
2.3. Обробка пілочки (виточок, склад, кокетки)	24
2.4. Обробка спинки (середнього зрізу, виточок, склад).....	30
2. 5.Обробка бічних та плечових зрізів.....	32
2. 6. Обробка горловини (пройм) обшивкою.....	35
2.7. Обробка горловини та пройм бейкою.....	37
2. 8. Обробка горловини та пройм настрочною бейкою.....	40
2.9. З'єднання ліфа з спідницею сукні.....	43
2.10. Обробка застібки на тасьму - «блискавку» (в бічному, середньому зрізі).....	47
2.11. Обробка рукавів (нижнього зрізу).....	49
2.12. Обробка нижнього зрізу сукні різними способами.....	51

2.13. Кінцева обробка сукні. ВТО.	55
2.14. Оздоблення готової сукні	60
Висновок.....	63
Список використаних джерел.....	64

АНОТАЦІЯ

При професійній підготовці здобувачів освіти з професії «Кравець» і «Закрійник» та при вдосконаленні роботи майстрів виробничого навчання набув поширення сучасний інноваційний метод –майстер-клас. Навчальний практикум побудовано в формі майстер-класу з обробки жіночої сукні. Даний навчальний практикум відповідає професійно-кваліфікаційній характеристиці компетенції «КРВ.3.3.1. Виготовлення сукні нескладної технологічної обробки» і входить до складу модуля 3.3. «Виготовлення виробів платтяно-блузочного асортименту нескладної технологічної обробки», визначено кількість робіт відповідно до модуля навчальної програми за новими стандартами (ДСПТО 7435. С.14.10.-2016). Опановуючи матеріал цього практикуму здобувачі освіти набувають знання у теоретичному і практичному засвоєнні основних тем курсу виробничого навчання з виготовлення сукні, розвивають їх самостійно і використовують творчо.

У навчальному практикумі зібрано матеріал з виготовлення суконь від підготовки деталей крою сукні, повузлової обробки деталей до кінцевого оздоблення готового виробу.

У навчальному практикумі систематизовано матеріал у відповідності до навчальної програми з урахуванням теми, вибрані методи і засоби навчання, вказано запитання для перевірки знань.

ВСТУП

Уявлення про одяг значною мірою ґрунтується його походженням. Історія його багатогранна зі своїми особливостями розвитку та тенденціями. Слід зазначити і рух моди по спіралі. Тенденції попередніх років набирають популярності у сьогоденні.

У швейній промисловості завдання створення зручного та красивого одягу вирішують швейні підприємства, Будинку моделей, фабричні лабораторії та авторські майстерні індивідуального пошиття. Найважливішим завданням підприємств швейної галузі є пошиття одягу, який задовільнить потреби споживачів у даному виді послуг.

Сучасна швейна галузь, що випускає одяг масового виробництва, повинна характеризуватися достатньо високим рівнем техніки, технології та організації виробництва, наявністю висококваліфікованих робітників.

Після закінчення навчання випускники працюють на підприємствах легкої промисловості. Вони мають бути спроможні до активної участі у технічному та технологічному переозброєнні та оснащенні підприємств та до впровадження нових принципів ринкової економіки. Також майбутні кравці мають бути творчо мислячими спеціалістами, спроможними організувати та реорганізувати процес виробництва у відповідності з вимогами сучасності.

Характерною рисою роботи підприємств індивідуального пошиття є обслуговування замовників з не типовими фігурами, які бажають мати високоякісний, оригінальний одяг. Замовникам пропонуються послуги з виготовлення тих видів виробів, асортимент яких недостатньо представлений у торговій мережі.

Що стосується розробки теми, то на мій погляд вона є актуальною. Адже жінка завжди є центром моди! А сукні-це такий одяг, який є в гардеробі кожної жінки, незважаючи на її фігуру, вік та смаки. У навчальному практикумі на прикладі кількох моделей суконь розглянемо декілька варіантів обробки різних деталей та вузлів у сукні.

Навчальний матеріал практикуму подано у формі таблиць. Одним з елементів, що впливають на ефективність навчання є конспект-схема певного об'єму навчального матеріалу. Це полегшує зорове сприйняття матеріалу для здобувачів освіти і дозволяє використовувати таблиці як поодинокий дидактичний матеріал до уроку, так і вибудовувати послідовність технологічної обробки конкретної сукні.

Родзинкою при підготовці посібника є виготовлення в умовах учнівської майстерні суконь дипломної роботи здобувачів освіти з теми «Стилізація моди 30-х років XX століття». Матеріал, який було зібрано під час такої колективної праці майстра виробничого навчання і здобувачів освіти, опрацьовано, систематизовано і викладено в навчальному практикумі.

Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ЖІНОЧУ СУКНЮ.

Сукня протягом багатьох років залишається класикою жіночої моди, є ознакою гарного смаку і елегантності. Добре виглядає сукня і в діловій, і в неформальній обстановці. Шовкові і вовняні, джинсові і в клітку, стримані та в смужку, романтичні з воланами - суконь в жіночому гардеробі багато не буває.

Цікавість до моди минулого привела сьогодні до появи стилю «ретро». Мода взяла на озброєння ідеї 20-х і 30-х років, 40-х і 50-х. Приваблюють нас своєю жіночністю моделі кінця XIX - поч. XX століття. Одяг древніх греків дав поштовх для виготовлення різноманітних драпувань у вечірніх сукнях.

До 30-х років XX століття в моді був лише один силует. При такій моді в один і той самий силует мала себе «втиснути» кожна жінка будь-якої комплекції. Різнomanітності одягу надавали лише тканини і оздоблення. Мода 30-х – це час справжньої леді. Історія моди знала облягаючі, завужені форми одягу і форми, наближені до квадрата чи шара. Контурне окреслення форм одягу називають силуетом. Кожна мода пропонує свої силуети. За ними можна визначити зміни в моді за певний проміжок часу. Отже, силует - це виразник моди. Сучасна мода пропонує одяг прямого, напів приталеного, приталеного і трапецевидного силуету.

До асортименту жіночих суконь входять повсякденні сукні, молодіжні, спортивні та святкові. Повсякденні сукні (класичного стилю) мають невелику кількість деталей і оздоблювальних елементів, які несуть функціональне значення і забезпечують зручність при експлуатації.

Святкові сукні оздоблюють кантами, мереживом, вишивкою, складками, заціпами, рельєфними швами, виточками, фурнітурою.

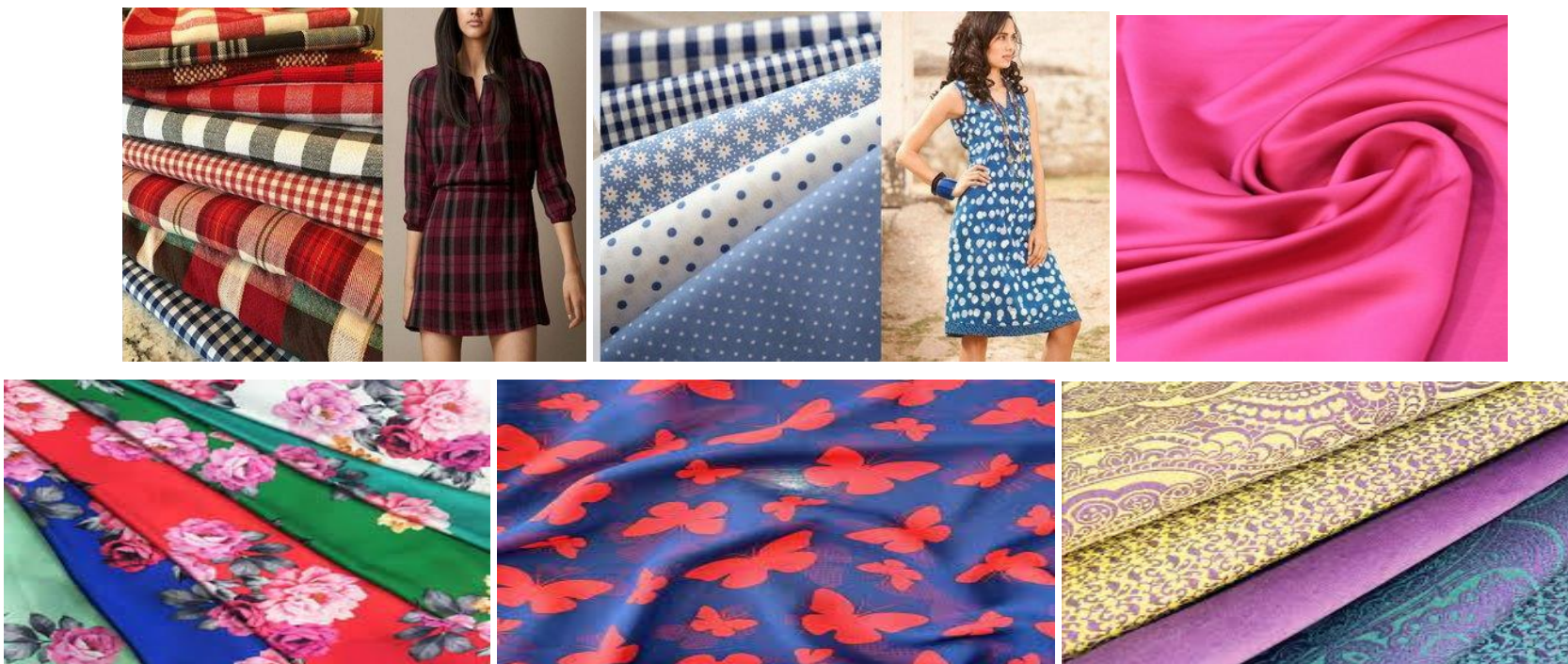
Молодіжні і спортивні сукні характеризуються широким використанням різноманітних деталей і оздоблювальних елементів: кишень, клапанів, пат, хомутиків, планок, оздоблювальних строчок, емблем і логотипів.

Фасонне різноманіття суконь досягається за рахунок силуетних форм і використання оздоблювальних елементів: клапанів, кишень, хлястиків, кокеток, складок, вишивки, фурнітури тощо. Технологічна послідовність обробки суконь

залежить передусім від обраної моделі. Способи обробки окремих деталей і вузлів різноманітні і визначаються в залежності від виду основних та прокладкових матеріалів, конструктивних та фасонних особливостей виробу, обладнання, що використовується.

Варто відзначити, що в літню пору року сукні вирізняються не тільки фасонами і забарвленням, а фактурою тканини. Тканини використовуються легкі й повітряні. Моделі відкриті і відверті. Літній час - це дуже вдала пора року для того, щоб зняти з себе мішкуватий одяг і насолоджуватися підвищеною увагою до себе. Влітку можна дозволити собі одягнути короткі сукні, моделі з декольте.

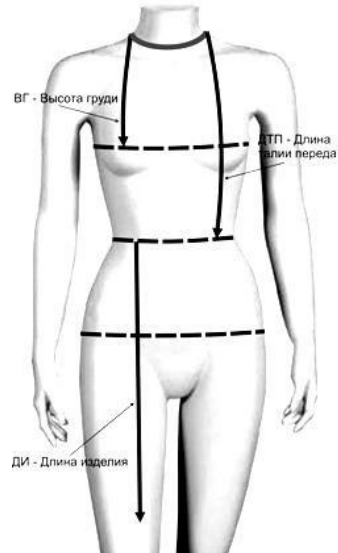
Асортимент тканин для суконь - це тканини і трикотажні полотна з бавовни, шовку, вовни, льону, хімічних волокон і ниток, також з їх різних поєднань. Тому вагомим фактором, яким не можна знехтувати у виборі методів обробки сукні, є властивості матеріалів, з яких планують їх пошивати.

1. 2. ЗНЯТТЯ МІРОК З ЖІНОЧОЇ ФІГУРИ.

Перед тим, як приступити до пошиття виробу, необхідно заздалегідь зняти мірки. Будь - яка кравчиня знає що правильно зняті мірки з урахуванням жіночої фігури є половиною успіху. Дотримуючись інструкцій, які наведені нижче, ви зможете зробити лекало без особливих зусиль. Перш ніж приступити до зняття мірок, необхідно надіти білизну, яку передбачається носити під даний виріб. При цьому слід врахувати, що сучасні колготки, наприклад, дають ефект «утяжки», а бюстгальтери, навпаки, додають об'єм. Так в нашому випадку мова йде про викрійку для сукні.

Пов'яжіть навколо лінії талії тонку бейку: цей простий і нехитрий прийом відомий всім кравчиням. Він полегшує роботу в місцях, пов'язаних з лінією талії. При знятті мірок потрібно стояти прямо, не сутулитися, не згинати ногу в коліні і т.д.

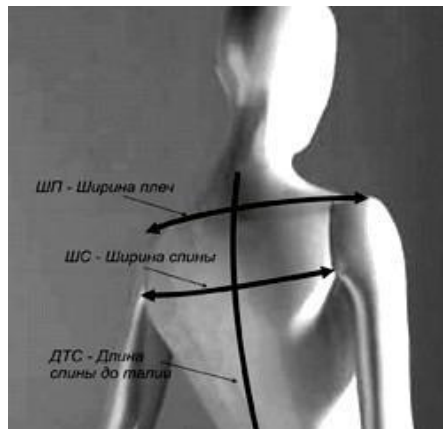
■ Обхват груди знімається по найбільш виступаючим точкам даної зони. Сантиметр повинен прилягати щільно, але його не можна занадто натягувати.

■ Обхват талії. Зняти цю мірку потрібно по найбільш вузькому місці на талії.

■ Обхват стегон - це мірка, яка визначається за найбільш опуклою частиною сідниць. Для жінок, які мають ефект «галіфе», рекомендується виміряти обсяг нижче рівня сідниць по лінії «галіфе».

■ Висота грудей визначається від точки, де шия переходить в плече до виступаючого рівня грудей.

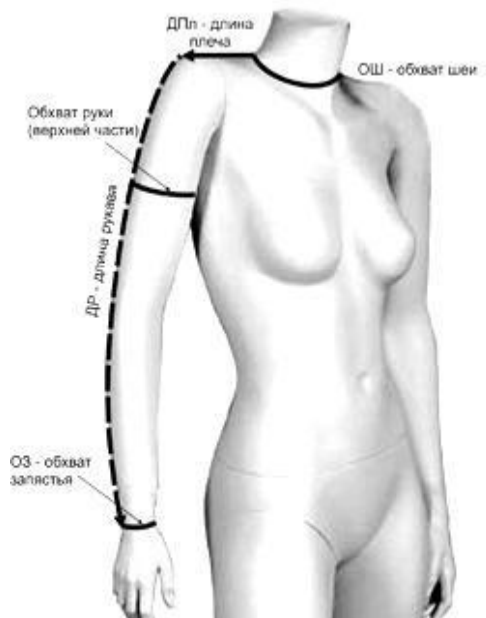
■ Довжина переду знімається від цієї ж точки і до талії.

■ Довжину спини можна визначити від сьомого шийного хребця до рівня талії.

■ Ширина спини обчислюється горизонтально по спині через лопатки.

■ Ширину плечей потрібно зняти горизонтально, вимірюючи відстань між самими виступаючими точками даної зони.

■ Для визначення довжини плеча враховується відстань від основи шиї до зовнішньої точки плеча.

Щоб визначити розмір одягу необхідно зняти три мірки: обхват грудей, обхват талії та обхват стегон.

Таблиця розмірів жіночого одягу						
Розмір міжнародний	XS	S	M	L	XL	XXL
Розмір США	6	8	10	12	14	16
Розмір Європейський	34	36	38	40	42-44	46
Розмір Україна, Росія	38-40	40-42	42-44	44-46	48-50	52-54
Обхват грудей (см.)	77	82	85	90	95	100
Обхват талії (см.)	59	62	65	70	75	80
Обхват стегон (см.)	79	88	90	95	100	105

Запитання для самоперевірки:

1. Назвати асортимент жіночих суконь.
2. За рахунок чого досягається фасонне різноманіття суконь?

3. Назвати асортимент тканин для жіночої сукні.
4. З чого починається процес зняття мірок з жіночої фігури?
5. Які мірки необхідно знати, щоб визначити розмір одягу?
6. Заповніть таблицю.

<i>Розмір Україна</i>	<i>Розмір міжнародний</i>
40-42	
	M
	XL
44-46	

Розділ 2. Послідовність обробки сукні.

2. 1. Розкрій та підготовка деталей крою до пошиття сукні.

Підготовка тканини до розкрою виробу .

Перед розкроєм тканину необхідно підготувати так, щоб внаслідок прання виріб не втратив своєї форми, тканина не «сіла» чи не розтягнулася, не змінила свій колір.

Перед розкроєм необхідно тканину розкласти лицьовою стороною до себе та перевірити її на наявність потертостей, виробничого браку, дірок, погану прокраску малюнка тощо. Визначити лицьову та виворітну сторони, напрямок ворсу та нитку основи.

Якщо виявили на тканині дефекти, то їх треба обвести крейдою чи прокладними стібками з виворітної сторони. В цьому випадку при розкладці лекал слід обійти дефекти, розклавши деталі між ними.

Деякі тканини при прасуванні дають усадку (це, як правило, тканини з натуральної сировини) по довжині та по ширині. Для того, щоб попередити усадку готового виробу, необхідно декатирувати тканину перед розкроєм. Для декатирування необхідно зволожити тканину, пропрасувати її до повного висихання.

Деякі тканини в процесі декатирування можуть змінити свій колір під дією температури і вологи. Саме тому перед початком декатирування необхідно перевірити як поведе себе тканина внаслідок ВТО на невеличкій ділянці. Способи ВТО тканини подані у таблиці.

Таблиця ВТО тканин

<i>Тип тканини</i>		<i>Спосіб ВТО тканини перед розкроем</i>
Шерстяні тканини		Розкласти на плоскій поверхні виворітною стороною до себе, зволожити за допомогою пульверизатора і залишити висихати 8-10 год. Потім пропрасувати з виворітної сторони через пропрасовувач по нитці основи.
Бавовняні, льняні і змішані		Пропрасувати з паром з виворітної сторони, а потім - без пари насухо.
Штапельні		Замочити в теплій воді, не викручувати. Пропрасувати праскою з паром з виворітної сторони.

Натуральні шовкові тканини		Має незначну усадку. Пропрасувати через вологий пропрасовувач по нитці основи.
Синтетичні тканини		Костюмні і платтяні тканини, які мають більше 50 % синтетичних волокон практично не мають усадки. Декатирувати їх не потрібно.
Оksamитові і вельветові тканини		Зволожувати та декатирувати <u>не можна</u> , при пошитті обробку вузлів деталей роблять охайно з виворітної сторони.
Натуральна шкіра, шкірзамінник		Декатирувати тканини не треба.

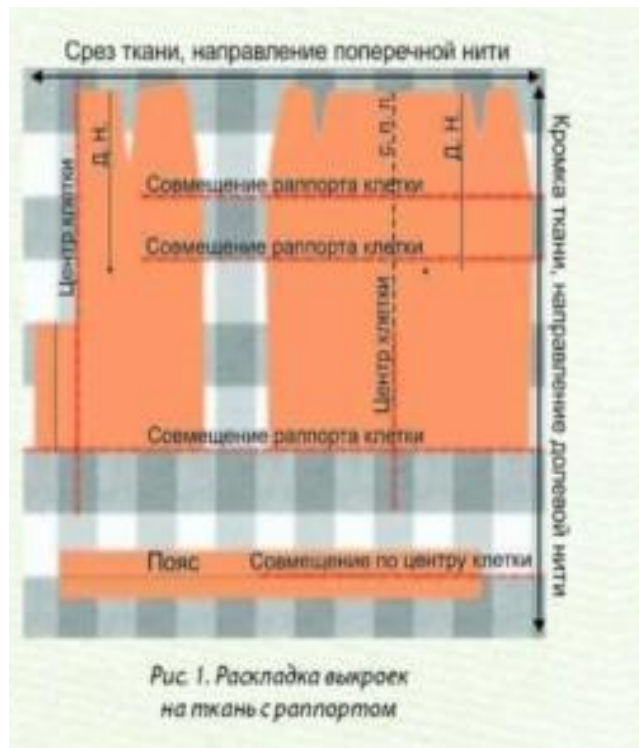
Корисна порада! Щоб тканина не линяла і краще зберігала свій колір її можна замочити в воді з додаванням оцту: на 3л. холодної води додати 1 ст. л. оцту.

Для тканин з напрямком ворсу (оксамит, вельвет) або мають «відтінок» (деякі атласні тканини) деталі розкладають на тканині тільки в одну сторону.

Розкладка лекал на тканині

Після ВТО тканину необхідно скласти навпіл лицьовою стороною всередину по нитці основи. Деталі лекала необхідно пришпилити на тканину таким чином, щоб намічена нитка основи на лекалі співпадала з ниткою основи тканини. Якщо на тканині немає напрямку ворса і малюнка, що не потребує підгонки (наприклад, клітинка), то деталі можна розкласти в різних напрямках з метою економії тканини.

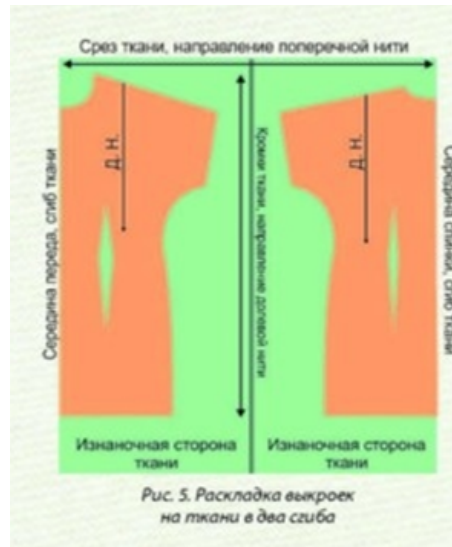
Якщо необхідно сумістити клітинку, то лекала розміщують на тканині з врахуванням рапорта тканини (рис.1)

Корисна порада! Після того як ви побудували базове лекало необхідно перевірити його на точність та сумісність контрольних ліній. Проконтролюйте довжину швів, лінії стегон, лінії талії. Зніміть мірку півобхвату грудей, талії та стегон по лекалах і порівняйте їх з мірками з врахуванням прибавки на вільне облягання. Також важливою є мірка глибини пройми.

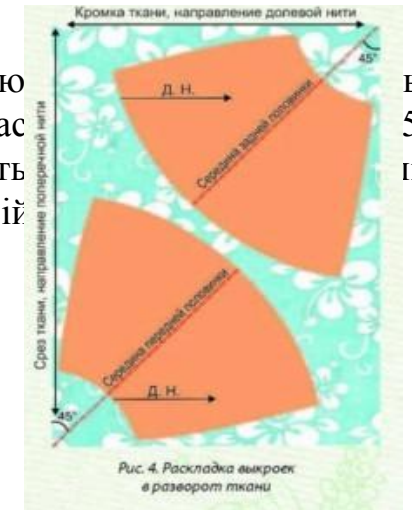
Розкладка лекал в два згина.

Такий вид розкладки використовують у виробках, де пілочка та спинка не мають шва, тобто зі згином.

Розкладка лекал в розворот.

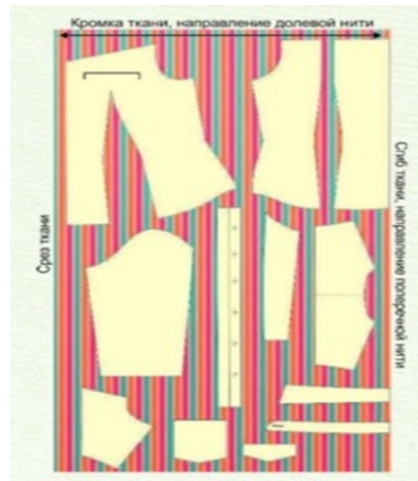
Такий вид розкладки застосовують та суконь, де необхідно розклас градусів. Тканину розкладають пришпилюють булавками по косій

Б
5
п

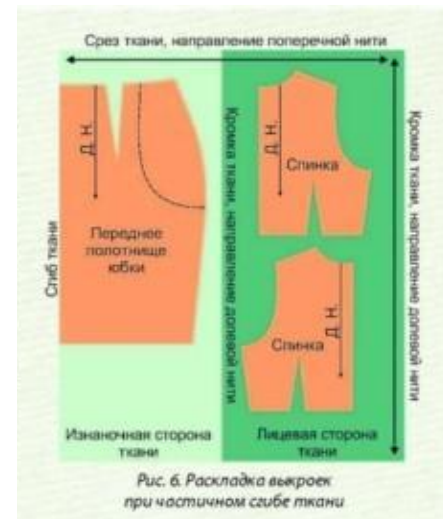
Розкладка лекал при поперечному згині тканини.

При такій розкладці тканину складають зріз до зрізу по поперечній нитці. Деталі лекал розкладають по поперечній нитці. Така розкладка характерна для блузочних тканин в смужку з додаванням еластану.

Розкладка лекал при частковому згині тканини.

Така розкладка може використовуватися для економії тканини при її недостатній ширині. При такій розкладці тканина частково складається лицьовими сторонами всередину, деталі зі згином пришпилюють булавками по згину, на решті

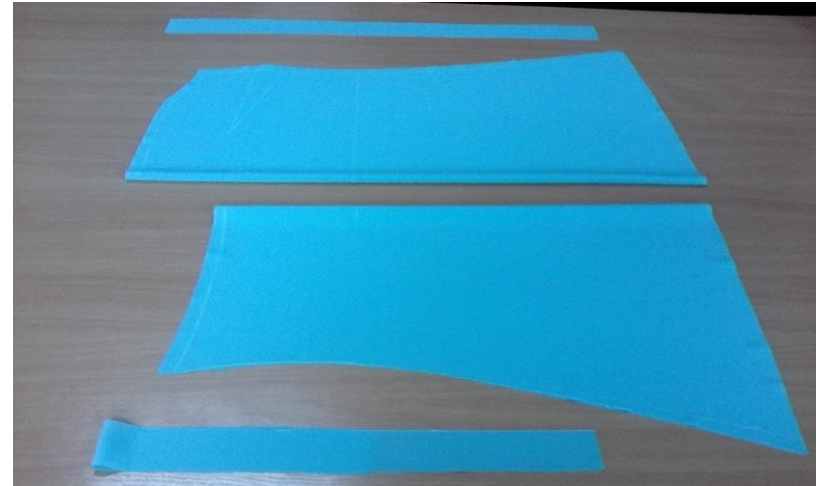
	тканини деталі розташовують в один шар.
--	---

Важливо!

Перед тим як викроїти деталі, розкладіть їх на тканині, розташуйте їх відповідно до напрямку нитки основи спочатку основні деталі – пілочку, спинку, рукава, полотнища спідниці, потім між великими деталями розташуйте менші - кокетку, комір, кишені, манжети тощо. Між деталями лекал має залишатися достатньо тканини для розмітки припусків на шви.

Після кінцевої розкладки на тканині всіх деталей, їх пришпилюють булавками та обводять по контуру крейдою або спеціальним маркером, позначають припуски на шви, позначають контрольні мітки та лінії. Далі викроюють деталі по контурам припусків.

Запитання для самоперевірки:

1. Що таке декатирування?
2. Які є види розкладки лекал?
3. Як скласти тканину перед розкроем?
4. Як розкладають тканину для розкладки лекал в розворот?
5. Як розташовують лекала на тканині?
6. Які деталі розташовують в першу чергу, а які потім?

2.2. Обробка дрібних деталей (хлястиків, хомутиків, пояса, бретелей).

До дрібних деталей відносяться: клапани, пати, хлястики, пояси, хомутики, бретелі тощо.

Пояс - деталь чоловічого і жіночого одягу для фіксації швейного виробу під грудьми, на талії або стегнах та його декоративного оформлення. Пояс може бути пришивний, настрочний, знімний. Іноді пояс називають пасок. Пояс - одна з найбільш давніх і важливих частин жіночого і чоловічого костюма. Пояс у вигляді шкіряної, плетеної, тканної або крученої довгої стрічки для підперізування верхнього одягу відомий з бронзового століття. Його використовували для того, щоб закріплювати на ньому різні аксесуари: віяло, омоньер, коробочки для мушок та інші необхідні речі. У різний час пояси то з'являлися у моді, то зникали. Постійно видозмінюючись, пояс залишається актуальним елементом одягу до

нашого часу. Крім декоративного, пояс несе також функціональне і змістове навантаження, оскільки не тільки перерозподіляє масу одягу, знімаючи частину його ваги з плечей, а й є символом, що виражає різні форми моралі залежно від епохи. За конструкцією пояси можна поділити на застібні та такі, що зав'язуються. Виготовляють пояси з різних матеріалів: шкіри, тканини, ниток, трикотажу тощо. Існують спеціальні пояси для спортсменів, медиків, рятувальників тощо.

Хомутик - деталь швейного виробу для затягування, підтримування пояса, пати, погона або хлястика у визначеному положенні. Хомутик виготовляють з тканини чи іншого матеріалу і пришивають до одягу.

Бретель (від фр. bretelle - лямка, бретель) - деталь швейного виробу для підтримування його на плечах. Бретель - це смужка матеріалу, часто на зразок рулика, стрічки чи тасьми, яку пришивають або прикріплюють до верхнього краю пілочки та спинки жіночого одягу або білизни. Бретель часто використовують на нічних та спідніх сорочках, сарафанах тощо. Бретель може бути виготовлена з основної або оздоблювальної тканини. Синонімом терміна бретель є слово лямка. Бретелі, які призначені для фіксації одягу на тілі, можуть бути виготовлені з різних матеріалів, плетені або в'язані, а також прикрашені різним оздобленням.

Обробка м'яких поясів і хлястиків. Пояси і хлястики належать до оздоблювальних деталей одягу і дають змогу регулювати ступінь прилягання виробу до фігури. Найчастіше пояси і хлястики розміщують по лінії талії, іноді по лініях грудей і стегон.

Пояс і хлястик викроюють з однієї або двох деталей. Нитка основи в деталях може проходити як по довжині, так і по ширині деталі.

Якщо пояс або хлястик складається з однієї частини, то деталь складають лицьовим боком всередину і обшивають з трьох сторін швом завширшки 0,5...0,7 см, залишаючи посередині отвір завдовжки 2...3 см для того, щоб вивернути пояс або хлястик. Шви в кутиках кінців пояса (хлястика) підрізають. Вивертають пояс і отвір підшивають потайними

стібками; припрасовують і прокладають оздоблювальну строчку, якщо вона передбачена по моделі. Якщо кінці хлястика вшивають у бокові шви або рельєф, кінці не обробляють.

Обробка жорсткого пояса і хлястика. При обробці жорсткого пояса і хлястика всередину їх укладають корсажну стрічку або спеціальну прокладку з лляної, бавовняної, штучної тканини (прокламиліну). Прокладку пришивають однією або двома строчками на 0,4.. 0,5 см від її зрізів до внутрішнього боку пояса або хлястика. Подальша обробка пояса аналогічна обробці без прокладки.

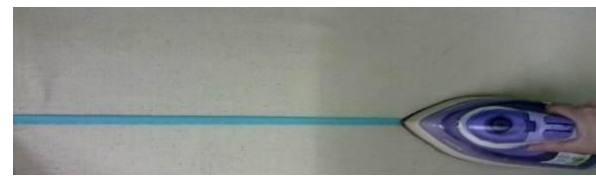
Кінці пояса часто обробляють пряжкою або петелькою. При обробці пояса петелькою спочатку обробляють петельку, її зшивають так само, як пояс. По краю петельки прокладають оздоблювальну строчку. Край пояса вкладають в петельку й закріплюють його строчкою на 0,2.. 0,3 см від краю.

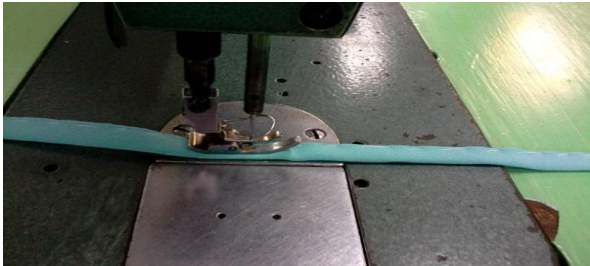
Якщо край пояса обробляють з пряжкою, то необроблений кінець пояса втягують у пряжку й огинають ним перекладину пряжки. Край пояса пропускають на 2...4 см і закріплюють двома строчками; одну строчку прокладають біля середньої перекладини пряжки, а другу - по краю пояса на 0,2...0,3 см від краю, причому зріз пояса підгинають всередину на 0,5...0,7 см. У поясах, що застібаються на пряжку, на спеціальному пристрої пробивають отвори, одночасно обробляючи їх блочками.

Обробка бретелей (хомутиків) сукні

Для виготовлення хомутиків та бретелей необхідно деталь викроїти по нитці основи. Необхідну довжину бретелі заміряємо сантиметровою стрічкою та додаємо 2 см. на вшивання країв бретелей. Ширина бретелі (хомутика) залежить від моделі. Беремо подвійну ширину деталі плюс 1-1,5 см. на підгин країв.

Послідовність виконання	Зображення
-------------------------	------------

1. Запрасувати вздовж краї бретелі на 0,5-0,7 см. та перегнути навпіл виворітною стороною всередину.	
2. Застрочити по підігнутим краям шириною шва 0,2см.	

Запитання для самоперевірки:

1. Що відноситься до дрібних деталей?
2. Як проходить нитка основи в поясі? бретелі?
3. Яка послідовність обробки бретелей?

4. Як обробити м'який знімний пояс?
5. Як обробити кінець пояса з пряжкою?

2. 3. Обробка пілочок (виточок, склад, кокеток).

Виточка - це конструктивний елемент одягу, який забезпечує об'ємну форму виробу на виступаючих точках статури і прилягання до фігури. Виточки бувають: плечові, нагрудні, ліктьові й талієві; виточки у вигляді м'яких складок.

Обробка виточок.

Виточки, що йдуть від зрізу деталі, обводять крейдою з виворітного боку деталі по допоміжному лекалу трьома лініями. Виточки всередині деталі намічають чотирма лініями. Деталь складають навпіл, лицьовим боком всередину по середній лінії або суміщають бокові сторони виточки і зметують їх. Щоб виточка мала гарний вигляд, необхідно перевірити, чи вона на своєму місці та чи виконує ту функцію, з якою зроблена, і лише тоді зшивають.

Нагрудні виточки складають посередині лицьовим боком всередину і зметують від вузької частини до широкої, а зшивають, навпаки, зводячи строчку нанівець. Кінець виточки закріплюють або зав'язують нитки по внутрішньому її згину. Нагрудні виточки, які переходять у м'які складки, закріплюють під кутом у напрямі зрізу, заокруглюючи строчку в кутиках. Якщо нагрудна виточка глибока, то її розкладають в обидва боки і припрасовують. Слабке місце, що утворилось в кінці виточки, спрасовують.

Талієві виточки обробляють, як і нагрудні, запрасовують до середини переду і спинки. Виточки, розміщені по верхньому зрізу спідниці, зметують від кінця виточки до зрізу, тобто талії, а зшивають від зрізу до кінця виточки, зводячи строчку нанівець.

Плечові виточки обробляють, як і нагрудні, запрасовують їх до середини деталі.

Виточки, що йдуть вертикально від зрізів деталей, тобто від плечових швів, горловини, від лінії талії, запрасовують до центра деталі, а виточки, розміщені горизонтально, тобто ті, що йдуть з пройми, бокових зрізів, запрасовують у напрямі низу деталі, слабіну в кінцях спрасовують.

Обробка нагрудних та талієвих виточок на пілочці

Послідовність виконання	Зображення
1. Зметати виточку від кінця її до зрізу по наміченій лінії.	
2. Зшити виточку від зрізу до кінця виточки на відстані 0,1 см від нитки зметування в сторону деталі. В кінці виточки строчку звести нанівець і закріпити. 3. Видалити нитки зметування.	
4. Запрасувати талієві виточки в напрямку до середньої лінії, а нагрудні - в сторону нижнього зрізу.	

Обробка м'яких складок.

Складки збагачують форму виробу, забезпечують вільність руху. Складки є досить не дорогим, але одночасно модним і привабливим видом збагачення площинної поверхні виробу. Складки застосовують для оздоблення суконь, блузок, спідниць для жінок і дівчат.

Складки – це тканина із загинами різного напрямку та величини. Складки однобічні - це складки з одним згином, що закладені з лицьового боку, як правило, в одну сторону. Край таких складок може бути відлітний, а також настрочений оздоблювальною строчкою. Зустрічні та бантові складки закладають на два боки.

Складки дають змогу регулювати ступінь прилягання виробу, його форму і конструкцію. Глибокі складки зустрічаються найчастіше на спідницях, дрібні складочки та защипи на ліфах плечових виробів, на вставках, під кокетками.

Однобічні складки - це складки з однаковими згинами, закладеними з лицьового боку на одну сторону. При розкроюванні деталей на глибину складки додають припуск, що дорівнює подвійній ширині складки. Якщо ширина складки 2...4 см на її глибину додають 4...8 см. На деталі намічають з виворітного боку ширину складок. Далі по намічених лініях складок виконують надсічки. Деталь перегинають по надсічках та пришпилюють булавками з лицьового боку. Перевіряють складки на симетричність та застрочують. Складки відгинають на одну сторону і злегка припрасовують.

Обробка складок на пілочці (спинці)

- Намітити місце розташування складок по лекалу.
- Закласти однобічні складки по надсічках, пришпилити булавками.
- Застрочити склади на відстані від зрізу 0,7-0,9 см.
- Перевірити на симетричність застрочені складки.

Види кокеток та їх обробка .

Кокетка є конструктивним і одночасно оздоблювальним елементом одягу. Кокетка - деталь або вузол верхньої частини переду або спинки плечового виробу, рукава, а також спідниці та штанів.

Кокетки розрізняють за формою: прямі, заокруглені та фігурні.

За способом з'єднання з деталлю: настрочні, пришивні й відлітні.

Щоб зробити лекало будь - якої кокетки, проводять по лекалу основного ліфа з виточкою лінію бажаної форми, яка визначатиме форму кокетки.

Заокруглені кокетки викроюють з припуском 1-1,5 см, який підгинають навиворіт, приметують і припрасовують. Якщо по згину в заокруглених місцях утворюється зборка, то краї зрізу припосаджують, спрасовують. Кокетку наметують та настрочують на відстані 0,2- 0,5 см від підігнутого краю.

Лінію підгину краю фігурної кокетки намічають з лицьового боку по допоміжному лекалу. Зовнішні кути кокетки зшивають швом шириною 0,5 см. Зовнішні кути кокеток, зшитих по лінії, припрасовують, зшивні шви зволожують і розпрасовують, потім вивертають і виправляють. Краї кокетки підгинають навиворіт, по намічених лініях заметують і запрасовують. Настрочують на відстані 0,2- 0,5 см від підігнутого краю.

Якщо фігурна кокетка має внутрішні кути, то під кокетку підкладають тканину і по формі кута підкроюють обшивку завширшки 2,5...3,5 см, приметують до кокетки лицьовим боком всередину і пришивають. Потім надсікають кути, не доходячи до строчки на 0,1 см. Обшивку вивертають, виправляють шов і виметують, утворюючи кант з основної тканини.

Підготовлену кокетку накладають на основну деталь, наметують без припосадки і злегка припрасовують, а потім настрочують з лицьового боку. Ширина шва 0,2-0,5 см від заметаного краю.

З'єднання кокетки з пілочкою (спинкою.

1. Скласти верхній зріз пілочки та нижній зріз кокетки лицьовими сторонами всередину, сумістити середню лінію пілочки та середню лінію кокетки.
2. Пришпилити булавкою.
3. Приметати кокетку до верхнього зрізу ліфа сукні на відстані 0,9 см зі сторони пілочки.

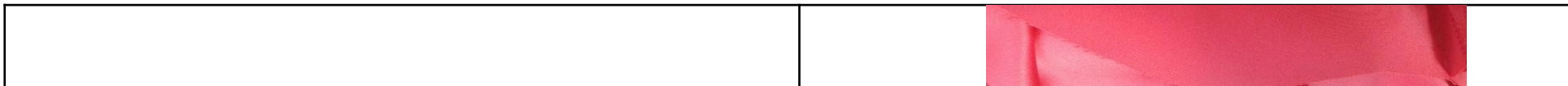
4. Пришити кокетку швом шириною 1 см зі сторони кокетки.

5. Витягнути нитки приметування, попередньо розрізавши приметувальну строчку через кілька стібків.

6. Обметати зрізи зі сторони пілочки.
7. Запрасувати шов пришивання в бік кокетки.

Запитання для самоперевірки:

1. Як обробити виточки від зрізу?
2. Як обробити м'які складки?
3. Які бувають кокетки за формою?
4. Які бувають кокетки за способом з'єднання?
5. Від чого залежить ширина строчки настрочування кокетки?
6. Якою шириною шва пришивають кокетку на зразку?
7. Зі сторони якої деталі пришивають кокетку на зразку?

2. 4. Обробка спинки (середнього зрізу, виточок, кокеток)

Обробка середнього зрізу спинки

1. Скласти деталі спинки лицьовими сторонами всередину. 2. Зрівняти зрізи, сумістити лінію талії, нижній зріз та зріз горловини. Зметати середній зріз на відстані 0,9 см.	3. Зшити швом шириною 1 см. При зшиванні середнього зрізу для тканин, які погано піддаються ВТО на ділянці талії шов злегка розтягнути. 4. Витягнути нитки зметування.
	
5. Обметати середній зріз спинки зі сторони правої деталі спинки.	6. Запрасувати шов.
	

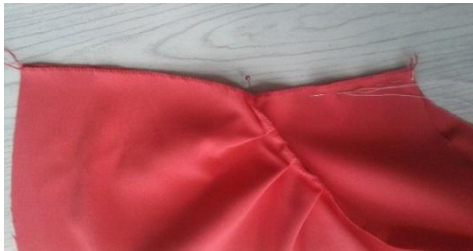
Запитання для самоперевірки:

1. Якою шириною зметати середній зріз?
2. Якою шириною зшити середній зріз?
3. З якої сторони обметати зрізи?
4. Як запрасувати середній шов ?

2. 5. Обробка бічних та плечових зрізів.

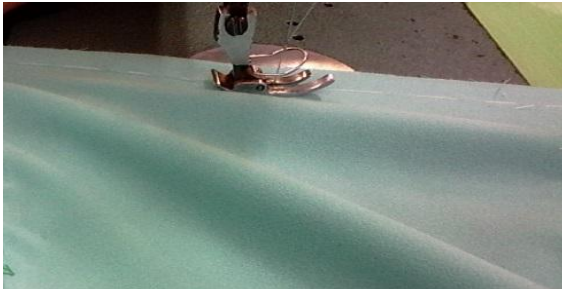
При виборі обробки плечових та бічних зрізів необхідно враховувати особливості тканини. Наприклад, у виробах з тканин легких, прозорих типу шифон краще обробляти бічні та плечові зрізи зшивним швом з заправуванням зрізів для міцності шва. А тканини, які добре тримають форму, цупкі, не прозорі рекомендують обробляти зшивним швом з розправуванням для зменшення товщини шва. Від способу обробки залежить і послідовність виконання шва.

Обробка плечових зрізів сукні з розправуванням зрізів.

1. Обметати плечові зрізи.	2. Зметати плечові зрізи на відстані 0,9см. від зрізів зі сторони спинки.	3. Зшити плечові зрізи швом шириною 1 см. зі сторони пілочки.
		
4. Витягнути нитки зметування, розрізаючи нитку ножицями через кілька стібків.	5. Розправувати плечові зрізи, розташувавши їх на спеціальній колодці.	
		

			
--	---	--	--

Обробка бічних зрізів сукні з заправуванням зрізів.

1. Скласти пілочку і спинку лицьовими сторонами всередину, зрівняти зрізи і зметати бічні зрізи на відстані 0,9 см.	2. Зшити бічні зрізи швом шириною 1 см.(для прозорих тканин) або по наміченій лінії.	3. Витягнути нитки зметування.
		
4. Обметати бічні зрізи зі сторони пілочки.	5. Заправувати бічні зрізи в сторону спинки.	
		

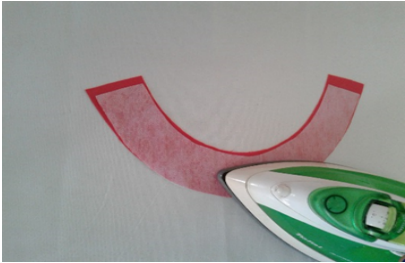

Запитання для самоперевірки:

1. Від чого залежить вибір обробки (з заправуванням чи з розправуванням) бічних і плечових зрізів?
2. Зі сторони якої деталі зметують плечові зрізи?
3. Яка ширина шва зшивання плечових зрізів?
4. При обробці плечових зрізів з розправуванням, яку операцію виконують першою?
5. Яка ширина шва зшивання бічних зрізів у виробах з тонких тканин?
6. Зі сторони якої деталі обметують бічні зрізи з заправуванням?

2. 6 . Обробка горловини обшивкою.

Обшивка - деталь виробу для обробки краю розрізу або застібки. Обшивка - це смужка тканини для обробки краю, що викроюється у поздовжньому, косому напрямках або за формою фігурного зрізу, якою обшивають виріз сукні, блузки, розріз кишені тощо.

1. Викроїти обшивки по формі горловини. 2. З'єднати обшивки з клеєною прокладкою.	3. Зшити частини обшивки швом шириною 0,7см. 4. Розпрасувати шов зшивання.	5. Скласти обшивку і горловину лицьовими боками всередину, зрівняти зрізи і пришпилити булавками.	6. Приметати обшивку на відстані 0,5 см від краю до зрізу горловини.
			

7.Пришити обшивку швом шириною 0,7 см.	8.Витягнути нитки приметування, підрізати кутики і виконати надсічки.	9.Відігнути припуски в сторону обшивки та прокласти строчку на 0,2 см. по обшивці «в чистий край».	10.Вивернути обшивку на виворітну сторону і виметати кант з основної тканини шириною 0,2 см.
			11. Підшити обшивку потайними стібками над плечовими швами. 12. Витягнути нитки виметування і припрасувати в готовому вигляді.

Запитання для самоперевірки:

1. Що таке обшивка?
2. Як викроїти обшивку для обробки горловини сукні?
3. Якою шириною шва зшивають частини обшивки?
4. Як скласти обшивку з горловиною сукні?
5. Якою шириною шва пришити обшивку до сукні?
6. Якими стібками підшивають обшивку і на якій ділянці?

2. 7. Обробка горловини та пройм бейкою

Бейка - деталь виробу для його оздоблення у вигляді одинарної або складеної вдвоє смужки тканини, яку вшивають поміж деталями або настрочують на них. Залежно від методу з'єднання розрізняють бейки настрочні, пришивні, вшивні. Пришивні та вшивні бейки розміщують поміж деталями або по краю деталей, а настрочні у будь-якому місці. Колір бейки може бути близьким до кольору основного матеріалу виробу або, навпаки, контрастним з ним. Бейку використовують для обкантування зрізів, підшивання та оздоблення суконь, блузок, чоловічого та дитячого одягу.

1. Викроїти смужку тканини шириною 2,5-3 см. під кутом 45 градусів та заправувати навпіл по довжині виворотнім боком всередину.

2. Скласти бейку і горловину лицьовими боками всередину, зрівняти зрізи і приметати бейку на відстані 0,5 см від краю зрізу горловини (пройми).

3. Пришити бейку швом шириною 0,5 см. від зрізів бейки.

4. Витягнути нитки приметування і виконати надсічки.

5. Вивернути бейку на виворотню сторону і виметати кант з основної тканини шириною 0,2 см.

6. Прокласти оздоблювальну строчку на 0,1 см від згину бейки.

7. Витягнути нитки виметування і припрасувати в готовому вигляді.

Запитання для самоперевірки:

1. Що таке бейка?
2. Як проходить нитка основи в бейці?
3. Як скласти бейку з горловиною (проймою) сукні?
4. Якою шириною шва пришивають бейку?

2.8 . Обробка горловини та пройм настрочною планкою

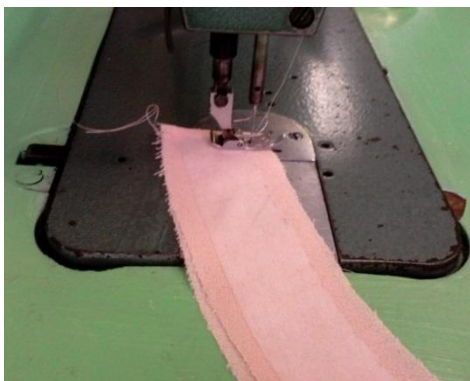
Обробка настрочних планок.

1. Викроїти планки по формі горловини та пройм. 2. Викроїти клеєну прокладку по формі планок без припусків.	3. З'єднати обшивки з клеєною прокладкою.
---	---

4. Зшити частини обшивки швом шириною 0,7см.

5. Розпрасувати шов зшивання.

Обробка горловини та пройм настрочною планкою.

1.Скласти планку лицьовою стороною до виворітної сторони горловини, зрівняти

5.Витягнути нитки приметування, виконати надсічки.

6.Вивернути обшивку на лицьову сторону і виметати кант з обшивки шириною 0,2 см.

зрізи і пришпилити плечові шви сукні з швами зшивання обшивок. 2. Сумістити і пришпилити булавками центри виробу та планок. 3.Приметати планку на відстані 0,5 см. від зрізу горловини. 4.Пришити шириною шва 0,7 см.від зрізів.		
		
7.Наметати зовнішній зріз планки, попередньо підігнувши його на 0,5-0,7 см.	8.Настрочити планку шириною шва 0,2 см. від підігнутого краю.	9.Видалити нитки наметування планки. Припрасувати в готовому вигляді.
		

Запитання для самоперевірки:

1. Як викроїти планки для обробки горловини (пройм) ?
2. Як скласти планку з горловиною сукні ?
3. Якою шириною шва обшивають планки ?
4. Яка ширина шва строчки настрочування планок ?

2. 9. З'єднання ліфа з спідницею сукні.

Обробка клинів сукні.

1. Обметати зрізи клинів спідниці. 2. Скласти частини клинів спідниці лицьовими боками всередину, урівняти зрізи і зметати на відстані 0,9 см від зрізів.	3. Зшити швом шириною 1 см.	4. Видалити зметувальну строчку. 5. Розпрасувати зрізи спідниці.
		

Обробка склад на спідниці сукні .

Односторонні склади - це склади з однаковими згинами, закладеними з лицьового боку в одну сторону. При розкроюванні деталей на глибину склади додають подвійну ширину склади. На спідниці сукні розмічають з виворітного боку ширину, глибину й кінець застрочування склад. Потім по намічуваних лініях склад деталь спідниці перегинають лицьовим боком всередину, зметують по згину склади та зшивають, закінчуючи строчку в кінці наміченої лінії впоперек. Складу відгинають на одну сторону і припрасовують з виворітного та лицьового боку через вологий пропрасовувач. Далі витягують намітку. По лицьовій стороні склади можна настрочити оздоблювальну строчку. При цьому довжина її залежить від фасону виробу.

1. Виконати розмітку склад на спідниці сукні.	2. Заметати склади, перегнувши їх по намічених лініях.	3. Запрасувати склади.
		

З'єднання ліфа з спідницею сукні

1. Зметати ліф з спідницею на відстані 0,9см , сумістивши центри ліфа та спідниці, бічні шви ліфа та спідниці.	2. Зшити швом шириною 1 см. від зрізів зі сторони ліфа.	3. Витягнути нитки зметування.	4. Обметати шов зшивання зі сторони спідниці.

Запитання для самоперевірки:

1. Якою шириною шва зшити клини спідниці сукні?
2. Як обробити склади на сукні?
3. Як зметати ліф зі спідницею сукні?
4. Якою шириною шва зшити ліф з спідницею сукні?
5. Зі сторони якої деталі обметати шов зшивання спідниці і ліфа?

2.10. *Обробка застібки на тасьму – блискавку.*

Застібка є необхідним функціональним елементом одягу. Основне призначення застібки полягає у тому, що вона дає можливість вільно знімати та одягати виріб. У разі застосування пояса, шнурівки та інших функціональних елементів застібка також дає можливість створювати і фіксувати необхідний об'єм одягу на різних ділянках. Застібка може бути наскрізна (розміщена по всій довжині виробу) або не наскрізна, розташована в розрізі або у шві виробу вертикально, горизонтально або під кутом. Є різні способи обробки застібки тасьмою-блискавкою: відкритою, потайною, у шві, складці й цілій деталі виробу (переді, спинці, кокетці, полотні спідниці). Елементами застібки можуть бути гудзики і петлі, кнопки, зав'язки, шнурівка, гачки, застібка-блискавка, текстильні застібки тощо.

Обробка застібки тасьмою - блискавкою у боковому шві поясного виробу.

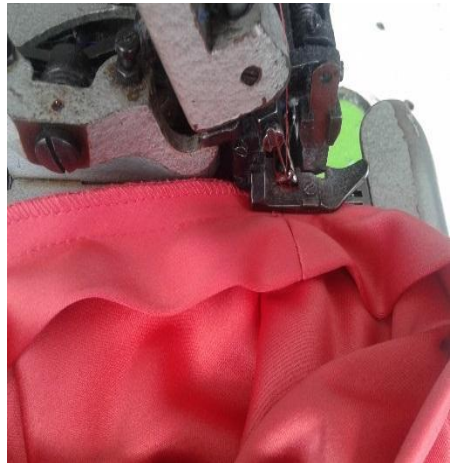
1. Запрасувати припуск на обробку застібки. 2. Приметати тасьму -блискавку до припусків бічних зрізів.	3. Пришити потайну застібку за допомогою спеціальної лапки.	4. Настрочити внутрішні краї тасьми-блискавки на припуск шириною шва 0,2 см. 5. Видалити нитки тимчасового призначення.
		

Запитання для самоперевірки:

1. Яке призначення застібки ?
2. Якими бувають застібки-блискавки ?
3. Чи можна звичайною лапкою пришити потайну тасьму-блискавку ?
4. Якою шириною шва настрочують внутрішній край тасьми-блискавки ?

2. 11. Обробка нижнього зрізу рукава з пришивною манжетою .

1. Скласти манжету лицьовою стороною всередину та зшити кінці манжети швом шириною 0,7-1 см., залишаючи	4. Застрочити складки по низу рукава. 5. Скласти манжету і нижній зріз рукава лицьовими боками всередину, зрівняти	8. Обметати шов з боку манжети. 9. Запрасувати шов в сторону рукава.	10. Вставити еластичну тасьму. 11. Накласти кінці еластичної тастми одна на одну та настрочити кількома строчками для міцності.
--	---	---	--

незшитим отвір для еластичної тасьми. 2. Розпрасувати шов зшивання. 3. Вивернути манжети на лицьову сторону і заправувати навпіл.	зрізи і приметати манжету на відстані 0,9 см. 6. Пришити манжету швом шириною 1 см. 7. Витягнути нитки приметування.		
			

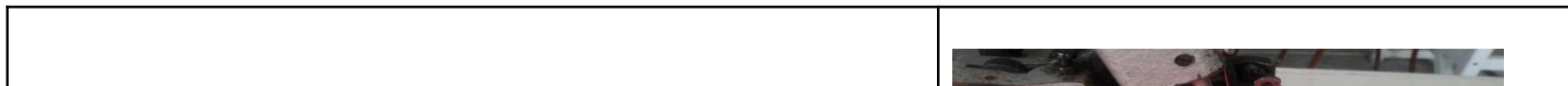
Запитання для самоперевірки:

1. Як обробити пришивну манжету ?
2. Якою шириною шва пришити манжету ?
3. Зі сторони якої деталі обметати манжету ?

4. Куди запрасовують припуск шва пришивання манжети ?

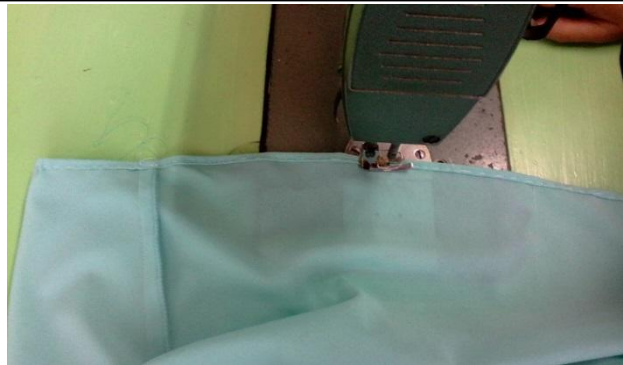
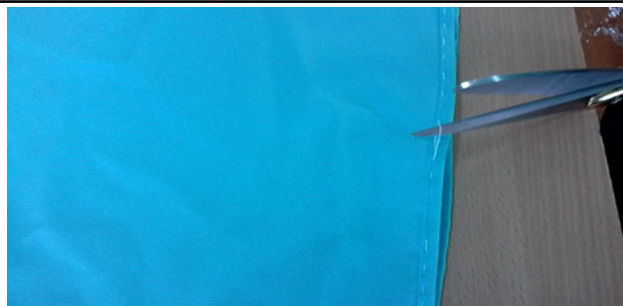
2.12. Обробка нижнього зрізу сукні різними способами.

Обробка нижнього зрізу швом у підгин з відкритим зрізом.

1. Обметати нижній зріз сукні.	
2. Загнути і заметати нижній зріз на 1 см.	
3. Прокласти оздоблювальну строчку на 0,5-0,7 см. 4. Видалити нитки тимчасового призначення. 5. Приprasувати в готовому вигляді низ сукні.	

Обробка нижнього зрізу швом у підгин з закритим зрізом

1. Уточнити лінію підгину низа (1-1,5 см). 2. Загнути двічі і заметати нижній зріз. 3. Прокласти строчку на 0,1-0,2 см від підігнутого краю.	
4. Видалити нитки тимчасового призначення.	
5. Приprasувати в готовому вигляді.	

Обробка нижнього зрізу воланом

Волан (фр. volant від voler - літати) - деталь швейного виробу для його оздоблення у вигляді широкої смужки матеріалу, з'єднаної з виробом краєм одного з поздовжніх боків, конструкція якої забезпечує утворення хвилястого краю. Волан - це смужка матеріалу з тканини або мережива, викроєнна у формі овалу, спіралі або по колу, яку пришивають до деталей виробу внутрішнім зрізом. Волани, на відміну від шлярок, виготовляють ширшими. Їх використовують для оздоблення святкового одягу з шовкових тканин, жіночого і дитячого одягу (суконь, блузок, спідниць тощо).

1. Скласти волан і пілочку (спинку) лицьовими боками всередину, зрівняти зрізи і приметати на відстані 0,9 см від краю.	2. Пришити волан до пілочки (спинки) швом шириною 1 см.
	
3. Витягнути нитки приметування.	4. Запрасувати шов пришивання волана в бік пілочки і спинки.
	

Запитання для самоперевірки:

1. Що таке волан ?
2. Як обробити низ сукні воланом ?
3. Як обробити низ сукні швом упідгин з відкритим зрізом ?
4. Як обробити низ сукні швом упідгин з закритим зрізом ?

2.13. Кінцева обробка сукні. ВТО.

Для якісного виконання ВТО перед її початком визначають:

- Якого ефекта необхідно досягти;
- Які дефекти можуть виникнути;
- Яке обладнання і пристосування раціонально використовувати;
- Яких режимів обробки необхідно дотримуватися;
- Які прийоми ВТО і в якій послідовності застосовувати;
- Якою стороною (лицьовою чи виворітною) і яким зрізом чи краєм (до себе чи від себе) розташувати деталь чи виріб на прасувальному столі чи колодці.

Рекомендації по виконанню ВТО.

1. ВТО не проводять по тасьмі-блискавці (нейлонові можуть під дією тепла розплавитись, а металеві - пошкодити тканину чи подряпати підошву праски).
2. До проведення ВТО видаляють крейдянні лінії, залишки ниток, булавки.
3. Перед початком роботи перевіряють стан підошви праски, при необхідності її чистять спеціальним олівцем.
4. Разпрасування, припрасування, пропарювання припусків швів, краю деталі і склад проводять на столі або на спеціальній колодці.
5. ВТО деталей і виробу має виконуватися з дотриманням для цих тканин режиму нагрівання праски.
6. Працюючи з незнайомою тканиною, проводять тестування на клаптику тканини. Особливу увагу при ВТО слід приділяти тканинам кольору морської хвилі, блакитним, світло-сірим і білим, оскільки барвники цих кольорів більш чутливі до високих температур.

7. За відсутності готової технологічної пари деталі і виробу перед виконанням ВТО зволожують за допомогою пульверизатора (виключення: тканини, на яких від води залишаються плями).
8. ВТО деталей і виробів виконують з виворітного боку без пропрасовувача, з лицьового - через пропрасовувач. Всі шви і ділянки виробу прасують з виворітного боку, а потім - з лицьового.
9. При ВТО припусків швів праску не пересувають по шву, а переставляють, злегка припідіймаючи її з однієї ділянки на іншу.
10. Готові вироби прасують справа наліво, вздовж напрямку нитки основи деталей; при цьому починають прасувати з дрібних деталей (коміра, манжет, кишень та ін.).
11. Для запобігання викривлення швів їх припуски розпрасовують до повного прилягання до деталей виробів.
12. Припрасовування деталей, оброблених обшивним швом, виконують зі сторони тієї деталі, де видно кант: комір припрасовують зі сторони нижнього коміра; борта – зі сторони підбортів; вилоги - зі сторони пілочок; манжети – зі сторони нижньої манжети; пояс - по підпоясу; низ виробу - зі сторони підгину.
13. При ВТО виробів з гудзиків необхідно уникати контакту гудзиків з праскою або припрасовувати ділянки з гудзиками з виворітної сторони.
14. Рельєфи, шви і виточки від плечових зрізів і лінії талії запрасовують до середини пілочки та спинки.
15. Виточки, що виходять з бічного шва, запрасовують вниз, шви пришивання кокеток - на кокетку.
16. Щоб не залишалося слідів від ВТО на лицьовій поверхні виробу, необхідно: кишені, петлі, тасьму-блискавку прасувати на твердій поверхні, накриваючи їх м'якою тканиною; при прасуванні підігнутих країв і низу виробу між підгином і основною тканиною виробу підкласти папір або тканину.
17. Операції ВТО проводять до досягнення необхідного технологічного ефекта і повного видалення вологи.

18. Після проведення кінцевої ВТО готові вироби охолоджують на манекені чи вішалці до повної стабілізації наданої виробу форми, при цьому час просушування виробу з вовняної тканини 30-40 хв., з бавовняної – 20-25хв., з шовкової – 10-15 хв.

Вимоги до виконання ВТО .

Волого –теплові роботи вимагають неухильного виконання технологічних умов, так як в процесі волого-теплової обробки виробу можуть виникнути дефекти: підпали, розплавлення волокон, ласи, замини, викривлення країв, ліній швів чи малюнка тканини (смужки, клітинки), нерівномірна усадка ділянок тканини тощо. Особливо уважно дотримуватись технологічних умов необхідно при обробці виробів з тканин з різним складом синтетичних волокон. В значній мірі якість обробки залежить від стану обладнання. Знання причини виникнення дефектів захищає від можливості їх виникнення в подальшій роботі і забезпечує виготовлення якісних швейних виробів. Наприклад, при проведенні ВТО слід пам'ятати, що зволоження тканини має бути помірним, надмірне зволоження викликає зміни в забарвленні тканини (поява світлих чи темних плям, пожовклість тощо).

Види петель, технологія їх обробки.

Під час пошиття виробів застосовують різні види петель: прорізні (обкидні, обшивні); пришивні (зі шнура, рулика, ниток, з прямої смужки тканини).

Відстань між петлями залежить від кількості гудзиків. Місця розміщення петель намічають нитками або крейдою. Вертикально розміщені петлі застосовують на різноманітних планках у виробах вільного покрою і чоловічих сорочках. Такі петлі розмічають посередині планки або по лінії середини переду. Відступивши від вирізу горловини на шов

обробки горловини і на діаметр гудзика, намічають петлю. Намітивши місце розміщення першої та останньої петель, відстань між початком і кінцем петель ділять на кількість гудзиків без одного.

На хлястиках, погонах та інших деталях місце розташування петель намічають, відступивши від оздоблювальної строчки на діаметр гудзика.

Довжина розрізу петель дорівнює діаметру гудзика плюс прибавка для вільного входу гудзика в петлю. Якщо гудзик опуклий, то до діаметра треба додати 0,4...0,5 см, а якщо плоский і тонкий, то 0,2...0,3 см. Напрямок розрізу петель залежить від фасону. Їх можна розміщувати горизонтально, вертикально й під кутом (декоративні). В однобортних виробках петлі намічають, відступивши від середини переду в бік краю борта на 0,2...0,3 см, тобто на товщину "ніжки" пришивання гудзика, а від середини переду в бік пілочки намічають петлю, яка дорівнює діаметру гудзика.

Обробка навісної петлі з тканини.

Для виготовлення петель, різноманітних зав'язок, шнурівок, поясів використовують зшивний шнур рулик. З нього можна виготовити банти, гудзики тощо.

Для розкрою шнура тканину перегинають під кутом 45°, відступають від згину на 0,3...1 см прострочують і вивертають за допомогою товстої голки, закріпивши нитку за край рулика. Голку протилежним кінцем пропускають через рулик. Готовий рулик розрізають на необхідну кількість петель.

Кінцева обробка сукні.

Послідовність виконання	Зображення
1. Витягнути всі нитки тимчасового призначення і почистити сукню. 2. Обробити навісну петлю на застібці по горловині спинки.	

3. Пришити гудзик.	
4. Виконати кінцеву волого-теплову обробку.	

Запитання для самоперевірки:

1. Назвати послідовність виконання кінцевої обробки сукні.
2. Назвати рекомендації при виконанні ВТО.
3. Назвати вимоги при виконанні ВТО.
4. Як виконати навісну петлю з тканини?

2. 14. Оздоблення готової сукні.

Асортимент оздоблення, яке використовують при виготовленні сучасного жіночого, чоловічого і дитячого одягу, досить різноманітний. Для оздоблення одягу використовують як традиційні, давно відомі види, так і нові, нетрадиційні, що зв'язані з властивостями конкретних матеріалів і з появою нових технологій виготовлення оздоблення. Види оздоблення за способом виготовлення можна поділити на три групи:

- *плоске оздоблення;*
- *об'ємне оздоблення;*
- *додаткові аксесуари.*

Плоске оздоблення виконується безпосередньо на поверхні деталей виробу, при цьому просторова форма матеріалу не змінюється. До плоского оздоблення одягу належать:

- оздоблювальні строчки, які підкреслюють і роблять більш помітними конструктивні лінії, шви, краї деталей;
- оздоблення тасьмою, шнуром, сутажом, бахромою, бейкою тощо, які використовують для оздоблення країв деталей;
- вишивка ручна і машинна, яку виконують нитками, бісером, стеклярусом, перлинами, пайєтками тощо;
- аплікація, виконана різними способами з різних матеріалів;

- оздоблення металевою, пластмасовою, дерев'яною та іншою фурнітурою (Гудзиками, пряжками, блочками, застібною-блискавкою, гачками, кнопками тощо);
- комбінування різних матеріалів, поєднання тканин однієї фактури різних кольорів; тканин різних фактур одного кольору тощо;
- інше оздоблення.

Об'ємне оздоблення забезпечує об'ємну форму виробу і окремих його деталей за рахунок зміни просторового розташування матеріалів. Об'ємне оздоблення поділяють:

- на рухоме оздоблення, яке передбачає певну свободу зміни початкової форми. Це драпування, складки, волани, зборки, плісе, гофре тощо;
- на нерухоме оздоблення, при якому об'ємна форма не змінюється і зазвичай закріплена за допомогою ниток, прокладок, клею. Це буфи, заціпи, декоративне вистьобування (квіт) тощо.

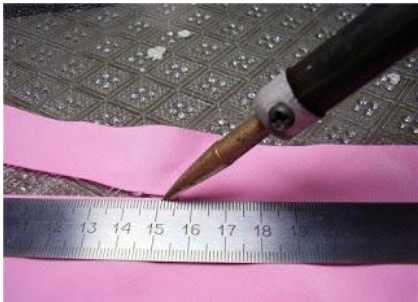
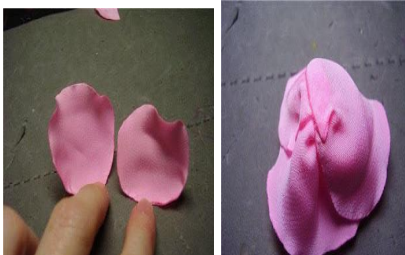
Додаткові аксесуари одягу - це знімні оздоблювальні деталі: шарфи, краватки, квіти, кокільє, жабо, коміри, манжети, пояси тощо.

Розрізняють оздоблення постійне і змінне. До постійного оздоблення належать склади, строчки, заціпи, тасьма, сутаж, бейка, кант, рюш, оборка, вишивка, мережка і аплікація; до змінного — коміри, вставки, манжети, пояси, жабо тощо.

Оздоблення квітами.

Квіти для оздоблення можна використовувати як у святковому одязі, та і повсякденному. Все залежить від форми квітки, тканини, з якої її виготовлено. Та слід пам'ятати, що розмір, колір, форма квітки мають відповідати призначенню і конструктивним лініям одягу. Для виготовлення м'яких квітів потрібно мати ножиці, голку і нитки. Троянду виконують наступним чином:

1. Викроїти косу смужку завдовжки 20-25 см.(довжина і ширина обшивки залежить від розміру троянди). 2. Обпалити краї над свічкою чи запальничкою.	3. Згорнути смужку у «трубочку» шар за шаром, злегка стягують нитки зметування.	4. Спочатку скласти щільніше, а потім — вільніше, щоб троянда виглядала відкритою.	5. Викроїти 2-3 пелюстки. 6. Обпалити краї. 7. Закріпити пелюстки в нижній частині троянди зшивними стібками нитками в тон тканини.
			

Запитання для самоперевірки:

1. Назвати види оздоблення за способом виготовлення.
2. Які види оздоблення відносяться до плоского?
3. Які види оздоблення відносяться до об'ємного ?
4. Як виконати оздоблення «троянду» ?

ВИСНОВОК.

Організація і методика проведення виробничого навчання для сучасного здобувача освіти є однією з найважливіших дисциплін у підготовці майбутнього кваліфікованого робітника, як фахівця, здатного вирішувати виробничі завдання, бути мобільним та компетентним, вміти швидко реагувати на реалії сьогодення та бути конкурентноспроможним на ринку праці. Згідно з Законом України «Про професійно-технічну освіту», саме система професійно - технічної освіти покликана бути механізмом забезпечення громадянам права на здобуття професійно-технічної освіти відповідно до їх покликань, інтересів і здібностей, сприяти в реалізації державної політики зайнятості населення, забезпечити економіку країни висококваліфікованими робітниками.

Основною метою написання навчального практикуму є зібрання теоретичного і практичного матеріалу з технологічної послідовності обробки жіночої сукні, доповнення їх корисними порадами, відтворення колекції суконь 30-х років через підбір сучасних тканин. Матеріал, що викладений у навчальному практикумі легкий для сприйняття і буде корисним не лише здобувачам освіти, а й педагогам професійного навчання для творчого здійснення навчального процесу.

У ході роботи над написанням практикуму вирішувалися наступні завдання:

- Вивчення та аналіз навчально-програмної документації: навчального плану, навчальної програми, переліку навчально-виробничих робіт;
- Вибір і визначення теми уроку в темі програми;
- Формулювання мети завдань уроку;
- Аналіз розвиваючих можливостей матеріалу;
- Вибір оптимального технологічного процесу виготовлення даного вузла;
- Вибір засобів, методів і форм практичного навчання;
- Практичне спрямування навчальної літератури: використання фотопрезентацій, схем, малюнків.
- Вибір методів актуалізації знань, методів подачі нового матеріалу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Батраченко Н.В., Головінов В.П., Каменєва Н.М. Технологія виготовлення жіночого одягу. - Київ: Вікторія, 2000.- 512с.
2. Бригитте Биндер, Ютта Кюнпе, Карин Розер. Шитьё. Большая иллюстрированная энциклопедия. - Москва, 2016.-320с.
3. А. Корфиати. Настольная книга по шитью. Идеальные платья, юбки и брюки. - Москва: Издательство АСТ, 2018. -320с.

4. Колосніченко М.В., Процик К.Л. Мода і одяг. Основи проектування та виробництва одягу.: Навчальний посібник. - Київ: КНУТД, 2011. - 238 с.
5. Криворіжський національний університет. Технологія виготовлення швейних виробів.[Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://studfile.net/preview/7314922/page:10/>
6. Л.В. Климук «Технологія виготовлення швейних виробів». - Київ: «Освіта», 1998. - 145с.
7. Царьова Є.С. Технологія виготовлення столової, постільної білизни, штор, ламбрекенів та аксесуарів : навчальний посібник для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти / Є. С. Царьова. – Київ : Літера ЛТД, 2019. – 160 с.